

VERSLAG 2DE JURY LANDSCHAPSPARKEN

////////////////////////////////////
Datum: 01/12/2021 & 02/12/2021

Locatie: 1.19 & 1.50 Herman Teirlinck gebouw, VAC Brussel

Aanwezig:

- als experts: Sylvie Van Damme, Theo Spek, Adriaan Haartsen, Filip De Rynck.
- voor de Vlaamse Overheid: Els Hofkens, Christophe Vandevort, Jan Bastiaens, Els Brouwers, Dries Desloover.
- voor het secretariaat landschapsparken: Karl Cordemans & Barbara De Vleminck

Afwezig met kennisgeving: Sebastien Lizin

Voorzitter: Sylvie Van Damme

Verslaggever: Karl Cordemans

Onderwerp: 2de jury Landschapsparken
////////////////////////////////////

1. Welkom

De voorzitter heet iedereen welkom en verontschuldigt Sebastien Lizin.

Ludwig Lauwers die vorige keer verontschuldigd was, stelt zich kort voor.

2. Vorig verslag

Er kwamen gisterennamiddag nog enkele opmerkingen binnen op het vorige verslag. Karl zal dit bekijken en het verslag zal achteraf per mail worden gecirculeerd en goedgekeurd. Het verslag wordt intussen als basis gebruikt voor deze 2de jury.

3. Update

- Nationale Parken: volgende week vindt de 2de jury plaats. De kandidaten worden niet live verwacht. In de eerste jury werd de kandidatuur van Taxandria niet weerhouden maar werden zij verwezen naar de oproep landschapsparken; een mogelijkheid die in het oproepreglement voorzien is. Zij wensen echter niet te heroriënteren als landschapspark.
- Els H. lichtte de resultaten van de 1ste jury toe aan het kabinet Demir. Het kabinet nam akte van de stand van zaken en van het feit dat sommige voor de hand liggende kandidaten een zwak dossier hebben ingediend. Het kabinet gaf mee dat iedereen via de oproep een gelijke kans heeft gekregen en dat de jury haar werk in alle eer en geweten kan en moet uitvoeren.
- Wetgevend kader: een stimulerend kader (of aanbouw-) decreet wordt voorbereid. Voorlopige werktitel is algemene landschapszorg en Vlaamse Parken. Dit zal verschillende instrumenten mbt landschapsbeleid bevatten. Het zal handelen over de Vlaamse Parken (Nationale Parken Vlaanderen, Landschapsparken en Unescogebieden) en Regionale Landschappen (die hiermee uit Natuurdecreet worden gelicht). De timing spoort samen met de erkenning die voorzien is medio 2023. Er zijn

De jury vraagt of ze ook inzage kunnen krijgen in het ontwerpdecreet. Er wordt gesuggereerd dat het misschien ook een goed idee is om de kandidaten hierover te raadplegen.

Karl overloopt de timing.

1/12/2021		2/12/2021	
9u00	Pajottenland	9u00	Bulskampveld
9u35	Merode	9u35	Kleine & Grote Nete
10u10	Kempenbroek	10u10	DISCUSSIE
10u45	DISCUSSIE	10u50	Vlaamse Ardennen
11u25	Haspengouw	11u25	Maasvallei
12u00	Wijers	12u00	DISCUSSIE
12u35	DISCUSSIE	12u40	LUNCH
13u05	LUNCH	13u30	DISCUSSIE & DELIBERATIE
13U30	Grenzeloos Bocagelandschap	16u	EINDE
14u05	Westhoek		
14u40	Zwin		
15u15	Getevallei		
15u50	DISCUSSIE		
16u30	EINDE		

////////////////////////////////////

DE MERODE

Vertegenwoordigers: Isabelle Lindemans, Saskia Schelfaut, Mietje Peeters

Klemtonen gelegd in pitch:

- Gebied is doorsnede van Diestiaanheuveld tot Nete en zandgronden van de Kempen; het wordt gedragen door een cultuurhistorische as en is een gradiëntlandschap, een mozaïek van 5 landschapstypes
- Religieus erfgoed
- Perimeter gelinkt aan VZW die al 15 jaar heel goed samenwerkt; LSP = kern met landschapskwaliteit
- Definitieve perimeter te bepalen maar wel enkele klemtonen behouden (ecologische verbindingen, onthaalplan en recreatieve ontsluiting, erfgoedprojecten, groenblauwe netwerken, draagvlak behouden)
- Voorgeschiedenis, naam en narratief hebben al enige gedragenheid, maar kunnen verder ontwikkeld worden.
- Ambassadeurs zijn Merodenaar , baseline is 'langs kastelen en abdijen'.
- USP: slow tourism, Norbertijnen, GR5, pelgrimage
- Toeristische potenties, Ambities

Items in vragenronde:

- LSP blijft nodig voor uitwerking ambitiebeelden zoals ESD
- LSP verder ontwikkelen via ecoprofielen (oa. Habitat en vogelrichtlijngebieden verbinden)
- Lintbebouwing is een feit maar met het LSP wil men verrommeling aanpakken. Dorpen worden hierbij betrokken.
- Merode heeft kandidatuur ingediend vanuit eigen sterkte. Overlappende gebieden zijn nieuwkomers.
- Communicatief is het niet gemakkelijk om eenheid van het gebied 'te verkopen' terwijl dit wel zo is. Verhalen maken dat dit 1 gebied is. De abdijen verbinden de verschillende delen uit de verschillende landschapstypes
- Tongerlo is erg belangrijk voor LSP maar rest van Westerlo behoort landschappelijk minder tot het geheel. De abdij van Tongerlo ligt in een kunstmatig aanvoelend uithoekje van het gebied. De perimeter is bepaald op de grens van het erfgoedlandschap omwille van de keuzes die gemaakt moesten worden voor de afbakening.
- De perimeter kan verder onderzocht worden ifv studiewerk tijdens planfase mits aantal evidenties (onthaalpoorten, draagvlak)
- Kandidaat NP Demervallei is geen concurrent maar partner, beide kandidaturen kunnen elkaar versterken.

GRENSPARK KEMPEN-BROEK

Vertegenwoordigers: Erik Vanmierloo (teams), Erwin Christis, Werner Menten

Klemtonen gelegd in pitch:

- Ontginningsgeschiedenis, hydrologie: fysisch systeem en menselijk gebruik hebben geleid tot een grote aaneengesloten open ruimte.

- Items in vragenronde:

- HART VAN HASPENGOUW

Klemtonen gelegd in pitch:

- Items in vragenronde:

- ////////////////////////////////////

- Ambtenaren worden nu al intergemeentelijk ingezet. Zeker voor zaken als erfgoed en landschap. Intergemeentelijke GECORO.
- Perimeter: zuidelijke rand door opname Heers, Herk & Mombeek maar akkerplateau eruit gelaten. Te bekijken ikv masterplan.
- Multifunctionele agromilieumaatregelen, andere verdienmodellen, ondersteund door onderzoekscentra.
- Veel landbouwers zijn landschapsbeheerders en hebben nevenactiviteit. Spanning toerisme en actieve landbouw. Betere spreiding in tijd én ruimte.
- Geen draagvlak voor industriële landbouw. Met terroir willen ze mikken op toegevoegde waarde. Veiling is mee in verhaal. Verduurzaming van gangbare landbouw. Bio.
- Borgloon: Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan: geen glastuinbouw. Wel tunnels en wijnbouw.

DE WIJERS

Vertegenwoordigers: Els Luyckfasseel, Ilse Ideler, Guido Pirotte

Klemtonen gelegd in pitch:

- Uniek waterlandschap, zachte helling – aanleg kweekvijvers.
- Roerdomp, viskweek, erfgoed
- Barrières, verbinden.
- Klimaatbestendig landschap, blue deal voor wateroplossingen
- USP is water, verbindt natuur, erfgoed, toerisme
- 20 jaar, sterk partnerschap

Items in vragenronde:

- Mijnverleden is een extra troef, maar geen onderdeel van de USP. Het is niet uniek voor het gebied. Ook ifv waterhuishouding.
- Het gebied is opgebouwd als een ladderstructuur met het kolenspoor en de Demer als poten, de beekvalleien als sporten. Door ontharding water terug in de dorpen brengen
- Perimeter is afgebakend ifv selectiecriteria, minder van belang voor communicatie
- Militair gebied in het noorden zit deels mee in perimeter omwille van beken en criteria.
- USP: water is de oorsprong van de vijvers – inzetten op waterbeleving
- Prioriteit is om water in balans te krijgen. Uitvoeren van Blue Deal bv sponswerking beekvalleien.
- Viskweekfamilies maken deel uit van verhaal en proces. Viskweek is een belangrijke economische motor, die ook openstaat voor inzet op natuur.

GRENZELOOS BOCAGE LANDSCHAP

Vertegenwoordigers: Anja Brül (TEAMS), Ann-Sophie DEBEGRH, Joris Gaens

Klemtonen gelegd in pitch:

- Veel KLE's, erfgoed, biodiversiteit hotspot

- Veel toerisme – inzet op spreiding en niet op verhoging
- Gezamenlijke grensoverschrijdende uitdagingen
- Voortbouwen op ervaring van 3 landenpark,
- Inzet op nature based solutions

Items in vragenronde:

- Vlaams deel is kleinst, maar LSP is Vlaams project, engagement van hogere overheden in Nederland en Wallonië via 3landenpark. Grootte van Waals en Nederlands deel weerspiegelt engagement. Perimeter is bepaald o.b.v. een gezamenlijke wateraanpak ifv de klimaatuitdaging.
- Gezamenlijke uitdagingen zijn sterk bindmiddel. Als doel duidelijk is, volgt rest ook.
- Enthousiasme provincie Zuid-Limburg; ook grensoverschrijdende doelstellingen vanuit nationaal landschap.
- Klimaatbestendig maken van het gebied is dringendste gemeenschappelijke doelstelling. Via ecosysteemdienstbenadering? Ook toeristisch gelijkaardige 'problemen'.
- Door PAS-problematiek is er grote bezorgdheid ifv rendabele bedrijfsvoering van familiale rundveehouders. LSP kan ook stem zijn naar Vlaanderen. Verweving is oorzaak maar ook oplossingen via extensiveren, niches
- Perimeter vnl gefocust op grensgemeentes. Unieke verhaal van mijnen in Kelmis en Neutraal Moresnet worden niet aangeraakt. Voor een eventuele uitbreiding zullen ze wel mee opgenomen worden in landschapsbiografie.

WESTHOEK, VAN DE BERGEN NAAR DE ZEE

Vertegenwoordigers: Bern Paret, Lode Morlion, Niels Dabaut

Klemtonen gelegd in pitch:

- Perimeter resultaat van onderhandeling en criteria
- Alle landschappen zijn gelinkt aan elkaar, de kandidatuur focust op de landschappelijke sequentie van de bergen naar de zee. Denk aan Westhoek en je denkt aan al die landschapstypes.
- Grenzen, fronten
- Grootste open ruimte
- Resterende besturen nog mee overtuigen. Ook landbouw meenemen in het verhaal als hoeder van het landschap. Door tijdsgebrek voor de oproep zijn de besprekingen over het engagement van de gemeenten en de landbouwsector niet ten gronde gevoerd kunnen worden.

Items in vragenronde:

- LSP kan een hefboom zijn voor landbouw. Maar dan zijn er garanties voor landbouw nodig ifv verdere stappen voor een landschapspark. Er is dringende nood aan een duidelijk decretaal kader.
- Vnl. familiale landbouw.
- Aandeel natuur is heel zwak. Als jonge landbouwers garanties hebben, kan je zeker ook inspanningen terugverwachten en vragen. Grote landbouworganisaties laten op zich wachten.
- Het is een groot gebied, maar er is een lange traditie van samenwerking in het Regionaal Landschap. Deze werking wordt doorgetrokken in LSP. Strategische projecten, labofunctie, inspirerend zijn.

////////////////////////////////////

GRENZELOZE GETEVALLEI

Vertegenwoordigers: Frederik Vanlerberghe, Maud Davadan, Boudewijn Herbots

Klemtonen gelegd in pitch:

- Jarenlange samenwerking, Strategisch Project
- Weinig groene gewestplanbestemmingen, wel veel initiatieven provincie en natuurland >500 ha
- 6 transitieopgaven
- Productieve streek, landbouw is belangrijk
- Klimaatrobuust waterlandschap
- Menukaart: zoet, zuur, bitter, zout
- USP: vnl. het internationaal gekende Hoegaarden
- Tienen: stadsrandbos, groenblauw netwerk, Gete openleggen. Scharnierpunt. Vinne en Zoutleeuw.

Items in vragenronde:

- Landbouw in het verhaal: koppeling aan branding - Geteboeren (streekproducten, korte keten), mooiste boerenweide, lokale voedselmarkt Vinnemarkt, voedsellandschap.
- LSP meerwaarde om verschillende puzzelstukjes bij elkaar te leggen en werkingen op elkaar af te stemmen: toerisme, recreatie, streekdynamiek, leefbare dorpen, water, landbouw, open ruimte, natuur. Nood aan totale visie en ontsluiting naar een groter publiek.
- Internationaal? Hoegaarden. Over kleine lengte is een complex verhaal te vertellen. USP= Grensgebied, slagvelden, open ruimte in de vallei, fruitareaal, spoorwegen.
- Perimeter kan nog bijgestuurd worden. Flanken zitten er al in ivf akkervogels. Plateaus te bekijken. Linken met Wallonië of Demer. Ev. uitbreiden naar oosten (gesprekken met St-Truiden en VMM). Tienen zit in perimeter omdat continuïteit in de vallei te geven doorheen de stad. Gete wordt opengelegd, is poort, groenblauwe dooradering.

Kandidaten 2/12/2021

KLEINE EN GROTE NETE

Vertegenwoordigers: Cathy Berx, Bas Vanderveken, Jan De Haes

Klemtonen gelegd in pitch:

- Historisch voorstel, 1 van 11 natuurparken
- Europese Landschapsconventie is leidraad
- Steun van Boerenbond, multi-level governance, 'quadrupel helix'
- Loire van de Kempen
- Holistisch, systemisch
- Perimeter kan nog worden bijgestuurd ifv masterplan,

Items in vragenronde:

- Intensieve veehouderij is geen bron van conflict. Water is link tussen natuur en landbouw. ABS en Boerenbond steunen formeel niet, wel informeel. Landbouw is historisch belangrijk, wordt ook bevestigd in huidige rol.
- USP nogal algemeen. Immaterieel erfgoed, linken aan landmarks (via QR-code). Toeristen vanuit Gent en Brugge het gebied laten ontdekken (dreven, erfgoed, kanaal,...)
- Aalter steunt kandidatuur niet wegens ontbreken van decretaal kader. Wil wel meewerken aan masterplan.
- Perimeter kan worden bijgestuurd ifv masterplan (impliceert dat decretaal kader er moet zijn vooraleer deze ingediend worden!). Uitbreiden naar Drongengoed impliceert veel extra landbouw. Bij veel landbouwers is er bereidheid. Natuurinclusief boeren. Bewust van uitdagingen en doelen.
- Masterplan is dus voor grote gebied, operationeel plan voor Bulskampveld met kleine uitbreidingen in westen. Betrokkenheid van dorpskernen moet in deze fase ook nog besproken worden.
- Cultuurhistorisch gezien zijn Drongengoed en Bulskampveld hetzelfde: veldgebieden/ontginningsgebieden tussen Brugge en Gent in vruchtbaar agrarisch gebied, ketting van veldgebieden verbonden door valleien. Er is een zicht gegeven op een gefaseerde uitbreiding van het gebied.
- Deze historiek met wastines en heide zou de kern van het verhaal moeten zijn. Moet blijken uit cultuurhistorische landschapsbiografie. Vele tijdsdieptes. Link naar houtland, heideherstel,...
- Impact van PAS? N2000 doelen mbt heide zijn reeds gehaald, nu focus op valleien en beeksystemen.

VLAAMSE ARDENNEN

Vertegenwoordigers: Ruben De Coninck, Jeroen Vanhee, Evelien Fiers

Klemtonen gelegd in pitch:

- Smoel van de Vlaamse Ardennen
- Natuurwaarden, rol van landbouw, erfgoed, recreatie en toerisme
- Perimeter teruggebracht tot traditionele landschappen van prof. Marc Antrop: Zwalmstreek + Vlaamse Ardennen
- Coalitie met 3 trekkers en 11 van 15 gemeenten. Het is een jonge coalitie met een vernieuwde start binnen bestaande netwerk. De coalitie heeft een snelle enthousiaste start genomen, maar door tijdsgebrek zijn niet alle punten even goed besproken kunnen worden.
- Veel uitdagingen: landschap (inzet LI?), recreatie, toerisme (spreiding! Nieuwe beleving nodig), natuur (300 ha bos, ring Ronse, groenblauwe netwerken, verweving landbouw-natuur, ontsnippering,...), lokaal ondernemerschap
- Structuur en plan van aanpak, nl co-creatie
- Doelen bottom-up, interdisciplinair. Zoeken naar win-wins

Items in vragenronde:

- Geraardsbergen is niet meer opgenomen in de perimeter als deze beperkt wordt tot het gebied dat de essentie vat van de Vlaamse Ardennen. Maar wel belangrijk als poort en voor Vlaams Ardennen gevoel.

Niet helemaal uitgesloten, maar wel minder kwalitatieve landschappelijke zone tussen kern en Geraardsbergen. Beperking perimeter resulteert in een sterker resultaat voor de kwantitatieve criteria. De coalitie is akkoord met de inperking van de perimeter.

- Steden horen meer thuis in onthaalzone en niet in kern, cfr. NP Hoge Kempen.
- Ontbreken van decretale kader is struikelblok, vrees voor vergunningenbeleid en beperkingen tav landbouw. Brakel werkt bv wel mee maar wou als signaal geen engagementsverklaring tekenen. Wegens tijdsgebrek kon dit niet goed doorgepraat worden en 'rechtgezet'.
- LSP wordt gezien als nieuwe start voor gebiedswerking in Vlaamse Ardennen. De ambitie is er, en ook financieel engagement.
- Nadat Vlaamse deel in orde is, zal er ook gekeken worden naar Waalse collega's van Pays des Collines. Er zijn al contacten.
- Masterplan zal kansen en oplossingen kunnen bieden voor complex project Ring van Ronse en bijhorende uitdagingen voor bosuitbreiding en natuurdoelen. Hierdoor is betrokkenheid van gemeente Kluisbergen in coalitie essentieel.
- ABS wou geen steunbrief geven maar ziet LSP wel als een kans, kan zorgen voor draagvlak voor nieuwe ontwikkelingen.
- LSP biedt kansen voor kleine familiale landbouwbedrijven op vlak van verbreding, landschapsbeheer bv. hubs voor afzet van streekproducten (boerkoos, Nukerke) en agrobeheergroep. Hun voortbestaan is garantie op herstel van de landschapskwaliteit. Landbouwers hebben een zeer sterk gevoel van streekidentiteit en vragen sturing.

Achteraf bezorgde Jeroen Vanhee per email nog onderstaande nieuwe berekeningen van de kwantitatieve criteria:

Versie 02/12 (ha)	23.144	
Landschappelijk erfgoed (min 35%)	9.152	39,5%
Verwevenheid natuur-landbouw		
2) Verweving dominant landbouw	7.463	32,2%
3) Verweving dominant natuur	2.151	9,3%
Open ruimte		
1) Open ruimte (min 70%)	17.695	76,5%
Natuur (min 15%)		
Gewestplan + RUPS + Ven + habitatrictlijn	4.520	19,5%

[illegible]

Vertegenwoordigers: Katrien Schaerlaekens, Jo Broens, dhr. Oomberg

- Onbevaren stukje Maas, even lang als Belgische kust
- Veel uitdagingen mbt klimaat, hoogwaterveiligheid, natuurontwikkeling, grindontginning en recreatieve meerwaarde
- Perimeter ifv betrokkenheid valleiranden (cf fysisch systeem en bodemkaart)
- Cultuurhistorie gelinkt aan ontginningslandschap
- USP: Maas, snoer van Maasdorpen, dichtbij grote steden als Aachen, Luik,... (EU-regio)
- Grindfonds
- Structuur en capaciteit van coalitie, lange samenwerking

- Natuur (procesnatuur, wildernis) primeert heel sterk in dit dossier, maar toch wenst de coalitie geen Nationaal park te worden of een grotere link met NP Hoge Kempen te zoeken. Historisch gezien is Maasvallei altijd heel vruchtbaar gebied geweest, en dus eerder multifunctioneel. Verwevenheid is belangrijk aspect. Er wordt ook aandacht aan de landbouw, kastelen en bebouwing in het gebied gegeven.
- Ondanks de expliciete vraag rond cultuurhistorie bij de door de jury uitgestuurde vragen, blijft cultuurhistorie sterk onderbelicht.
- Grindfonds draagt ca. 200.000 euro per jaar bij in de bladerdeegfinanciering voor projecten in het gebied. Als deze wegvalt, moet statuut landschapspark continuïteit aanbieden.
- Ontwikkelingen in Vlaanderen werken als stimulans voor projecten in Nederland. Projecten worden uitgevoerd vanuit 1 visie, 1 benadering. Nederlandse gemeenten en provincie voorzien sowieso ook basisfinanciering.
- Het consensusmodel van de coalitie (ikv grindfonds) zorgt ervoor dat ook landbouw mee is en alles multifunctioneel wordt bekeken. Landbouw is een belangrijke sector in het gebied. Boerenbond is betrokken als partner.
- Er is een landbouwincubator mbt circulaire landbouw (eigen eiwit op basis van zwarte vlieg) aanwezig in het gebied. Dit project dient als inspiratie.
- LSP zal moeten zorgen dat de vallei klimaatbestendig wordt gemaakt op een manier waarbij alle mensen er iets aan hebben.
- Landbouwers zijn landschapsbeheerders (bv. begrazingsbeheer). Er zijn nog veel mogelijkheden voor verbreding.
- Jury vraagt om voldoende aandacht te besteden aan de Maas als barrière en als verbinding. In die zin worden ook best de dorpen betrokken. In juni 2022 organiseert de trekker een congres ifv de landschapsbiografie van het gebied.

Discussie & Deliberatie

Voor de beoordeling van de dossiers wordt er steeds rekening gehouden met de criteria zoals geformuleerd in het oproepreglement nl. omvang en samenhang, landschapskwaliteit (open ruimte, natuur, landschappelijke gehelen, multifunctionaliteit), unieke belevingswaarde en coalitie op maat van het gebied.

Kandidaten worden niet hard beoordeeld op de kwantitatieve criteria en er worden geen dossiers alleen op basis hiervan uitgesloten. Zoals in het oproepreglement vermeld moeten *de kandidaat-Landschapsparken de aanwezigheid van landschappelijke kwaliteit, identiteit en waarden aantonen aan de hand van een set van kwantitatieve en kwalitatieve criteria. De vermelde percentages zijn richtinggevend om het ambitieniveau te verduidelijken. Ze zijn complementair en onlosmakelijk ook verbonden met kwalitatieve selectiecriteria.* Kleine tekortkomingen op kwantitatieve criteria worden aangekaart in het beoordelingsadvies naar de kandidaten. De jury wenst zeker ook te benadrukken dat de selectie geen uitspraak doet over reeds geleverde inspanningen. Integendeel heeft de jury grote waardering voor de vele initiatieven en sterke projecten en is ze aangenaam verrast door de kwaliteit van de ingediende kandidaturen.

Rekening houdende met de criteria vermeld in het oproepreglement, de aanvullende nota's die de kandidaten bezorgden naar aanleiding van de geformuleerde vragen en aanbevelingen in de eerste jurering, hoe er omgegaan is met deze aanbevelingen, de pitch en de vragenronde, heeft de jury na beraadslaging unaniem een selectie gemaakt van zeven kandidaten die volgens hen momenteel het meeste potentieel hebben om een gedragen masterplan en haalbaar operationeel plan op te maken tegen maart 2023.

Volgende kandidaten werden geselecteerd en worden in een advies overgemaakt aan minister Demir om toegelaten te worden tot de masterplanfase: (in alfabetische volgorde)

- Boerenlandschap Pajottenland,
- grenspark Kempen~Broek,
- Grenzeloos Bocagelandschap,
- Hart van Haspengouw,
- Rivierpark Maasvallei,
- Vlaamse Ardennen en
- de Zwinstreek.

Tenslotte worden alle kandidaturen nog eens overlopen en wordt aangegeven wat de sterke punten zijn en wat de aandachtspunten zullen zijn in de begeleidingsfase. Voor elke kandidaat wordt een fiche opgemaakt, zie bijlagen.

Aanbevelingen

De jury wenst enkele aanbevelingen voor de volgende stappen in het traject tot erkenning van landschapsparken te formuleren:

- Bij de jurering van de dossiers stelden de juryleden vast dat de weging van de kandidaten voor de verschillende selectiecriteria, zoals vermeld in punt 2.6 van het oproepreglement, bijzonder moeilijk toe te passen was aangezien er per criterium zeer diverse elementen kunnen meespelen in de beoordeling.

- Door meerdere coalities werd tijdens het vraaggesprek met de jury aangegeven dat het voor diverse partners in de coalities noodzakelijk is om spoedig inzicht te krijgen in de wettelijke gevolgen van een erkenning als landschapspark. De juryleden onderschrijven deze nood en ervaren dit aspect als een kritische succesfactor voor het slagen van de coalitievorming bij meerdere kandidaat-landschapsparken, waaronder ook enkele uit de voorgestelde selectie.
- Enkele kandidaturen gaan uit van zeer grote gebieden in het landschapspark (bv. meer dan 50.000 ha). De jury betwijfelt of dit een werkbare grootte van een landschapspark is. Daarom raadde ze de kandidaturen met dergelijke grote perimeters aan om het gebied te beperken tot de essentie. Deze aanbeveling sluit aan bij de Nederlandse discussie over de grootte van hun Nationale parken. Tijdens deze discussie kwam naar voor dat de inschatting van de maximale oppervlakte van een Nationaal Park 30 à 35.000 ha is.
- Tijdens het begeleidingstraject is het belangrijk om volgende punten onder de aandacht te brengen van de geselecteerde kandidaten:
 - o Alle kandidaten hebben een zwakke inschatting gemaakt van de Europese en maatschappelijke context waarin de landschapsparken vorm moeten krijgen. Aan het begin van het begeleidingstraject moeten de geselecteerde kandidaten hierover beter geïnformeerd worden zodat ze hun ambities beter kunnen richten op deze uitdagingen.
 - o In alle masterplannen zou duurzame ontwikkeling centraal moeten staan.
 - o In gebieden waar landbouw een dragende structuur is in het landschap, is het essentieel om in het masterplan duidelijk te maken hoe de landbouw in het gebied kan evolueren.
 - o De trekkers worden aangeraden om bij bestaande coalities de samenstelling en de werking ervan kritisch in vraag te stellen, rekening houdend met de Vlaamse doelstellingen voor landschapsparken.
 - o De cartografie van de kaarten in het masterplan moet verbeterd worden t.o.v. deze uit de conceptnota's. (leesbaarheid, duidelijke legenda, symboliek,...)
- Verder stellen de experts uit de jury voor om hun expertise in te brengen in het begeleidingstraject, m.n. door een toelichting die ook ingaat op de vaststellingen bij de jurering of door in discussie te gaan met de geselecteerden om zo de scherpste in hun ambities en bij de coalitievorming te versterken.

Juryadvies mbt selectie kandidaat landschapsparken om toe te laten tot het begeleidingstraject en de planfase

Situering:

Op vraag van minister Demir startte de VLM in april 2020 een traject op voor de erkenning van drie landschapsparken in 2023. Dit traject werd voorbereid en wordt begeleid door het programmteam Landschapsparken i.k.v. het Open Ruimte Platform. Het programmteam bestaat uit een vertegenwoordiging van VLM, Agentschap voor Natuur en Bos, Toerisme Vlaanderen, departement Omgeving, departement Landbouw en Visserij, agentschap Onroerend Erfgoed, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Instituut voor Landbouw-, Visserij en Voedingsonderzoek, Sport Vlaanderen en van de Vereniging van Vlaamse Provincies.

Het traject tot erkenning bestaat uit een open oproep, een selectiefase, een plan- en begeleidingsfase en een beoordelingsfase. De open oproep werd gelanceerd door de minister 19 april 2021. De kandidaturen werden ten laatste op 15 september 2021 verwacht.

Jurering:

Alle ingediende kandidaturen worden beoordeeld door de jury Landschapsparken die bestaat uit 11 leden en als volgt is samengesteld:

1 onafhankelijke voorzitter - expert: Sylvie Van Damme, HOGENT

5 leden van de subsidiërende entiteiten:

Els Hofkens, voor de Vlaamse Landmaatschappij

Els Brouwers, voor Toerisme Vlaanderen

Christophe Vandevoort, voor het departement Omgeving

Jan Bastiaens, voor het agentschap Onroerend Erfgoed

Dries Desloover, voor het Agentschap voor Natuur en Bos

4 onafhankelijke experten:

Landschap: Sylvie Van Damme (ook voorzitter)

Landbouw: Ludwig Lauwers, ILVO

Economische innovatie: Sebastien Lizin, UHasselt

Governance en participatie : Filip De Rynck, UGent

2 buitenlandse experten

Theo Spek, UGroningen

Adriaan Haartsen, Bureau Landschap

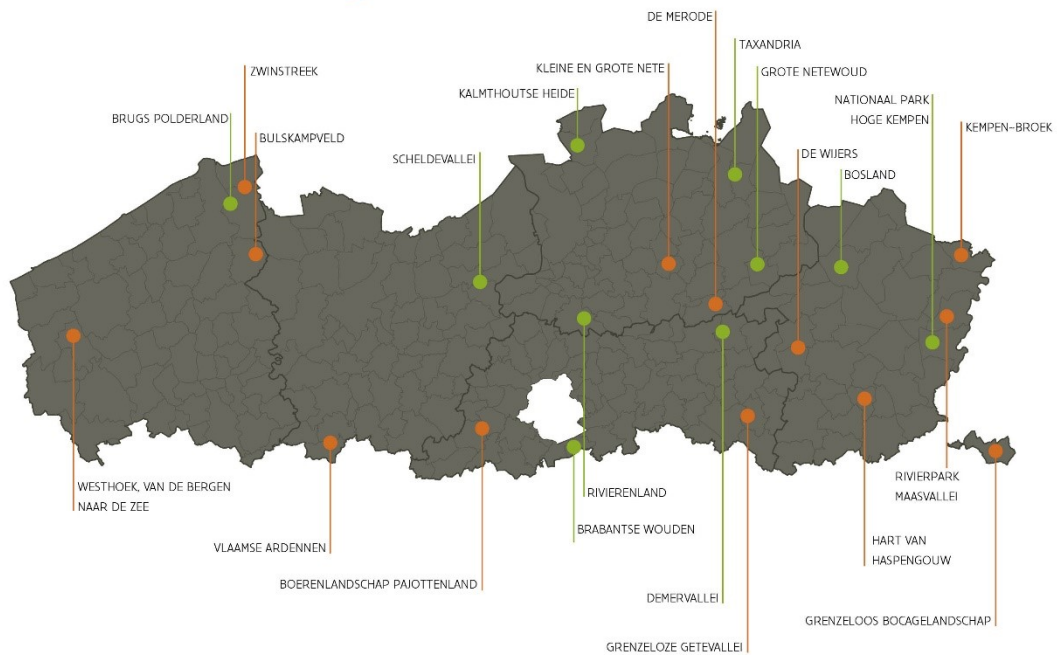
Het secretariaat wordt verzekerd door VLM, met name door Karl Cordemans. Het secretariaat maakt geen deel uit van de jury.

In totaal werden er 13 kandidaturen ingediend:

Boerenlandschap Pajottenland
Bulskampveld
De Merode
De Westhoek, van de bergen naar de zee
De Wijers
Grenzeloos Bocagelandschap
Grenzeloze Getevallei
Hart van Haspengouw
Kempen~Broek
Kleine en Grote Nete
RivierPark Maasvallei
Vlaamse Ardennen
Zwinstreek

Onderstaande kaart situeert de kandidaturen voor de Landschapsparken en de Nationale Parken.

KANDIDATEN NATIONALE PARKEN EN LANDSCHAPSPARKEN

De ingediende conceptnota's werden door de jury geëvalueerd en besproken op een eerste juryoverleg op 21/10/2021. De jury formuleerde vragen en aanbevelingen waarop een reactie van de kandidaten in een aanvullende nota werd verwacht tegen 23/11/2021.

Het tweede juryoverleg had plaats op 1/12/2021 en 2/12/2021 . Elke kandidaat kreeg 10 minuten voor een pitch en vervolgens volgde een vraaggesprek met de juryleden van 20 minuten.

Rekening houdende met de criteria vermeld in het oproepreglement (nl. omvang en samenhang, landschapskwaliteit (open ruimte, natuur, landschappelijke gehelen, multifunctionaliteit), unieke belevingswaarde en coalitie op maat van het gebied), de conceptnota's, de aanvullende nota's die de kandidaten bezorgden naar aanleiding van de geformuleerde vragen en aanbevelingen in de eerste jurering, hoe er omgegaan is met deze aanbevelingen, de pitch en de vragenronde, heeft de jury na beraadslaging unaniem een selectie gemaakt van zeven kandidaten die volgens hen momenteel het meeste potentieel hebben om uit te groeien tot een Landschapspark en een gedragen masterplan en haalbaar operationeel plan op te maken tegen maart 2023.

Het verslag van het juryoverleg en de beoordelingsfiches die opgemaakt werden per kandidatuur vindt u in bijlage.

Advies:

De jury heeft volgende kandidaten geselecteerd en adviseert de minister om deze toe te laten tot de beoordelingsfase (in alfabetische volgorde):

- Boerenlandschap Pajottenland;
- Grenzeloos Bocagelandschap;
- Hart van Haspengouw;
- Kempen~Broek;
- Rivierpark Maasvallei;
- Vlaamse Ardennen;
- Zwinstreek.

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	Hart van Haspengouw	oppervlakte (ha)	17646,09
		grensoverschrijdend ja/ nee	nee
		landschappelijk erfgoed min 35 (%)	36%
		open ruimte min 70 (%)	82%
		natuur min 15 (%)	16%
		multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	39%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG			
Dit gebied vormt landschappelijk gezien een zeer coherent gebied, met een duidelijke perimeter gebaseerd op landschappelijke gegevens. Het biedt een staalkaart van het typische agrarische landschap van droog-Haspengouw en een stukje vochtig-Haspengouw. De zuidelijke grens van de perimeter op de gewestgrens dient in de masterplanfase verder onderzocht te worden. Het werken met een invloedssfeer als een schil rondom het gebied wordt door de jury geapprecieerd.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT			
Het gebied is vrij gaaf en wordt gekenmerkt door een grote aanwezigheid van zeer gevarieerd erfgoed. Dit resulteert in een zeer hoge landschapskwaliteit. Naar Vlaamse normen is er nog veel open ruimte in dit gebied. De meer compacte dorpen in de valleien en de wijde panorama's versterken het open karakter nog. Het gebied kent een hoog aandeel verwevenheid landbouw-natuur. De eerder kleinschalige, grondgebonden landbouw met o.a. hoogstamboomgaarden laat plaats voor andere ruimtegebruikers en andere functies. Door de grote landschappelijke variatie komen verschillende natuurtypes voor. Er zijn belangrijke belangrijke Natura 2000 habitattypes gelegen binnen het gebied. Dit resulteert in een zeer hoge landschapskwaliteit. De ambitie op het vlak van natuur is aanwezig maar nog niet scherp uitgewerkt. Omdat aanduidingen van Speciale Beschermingszones hier erg eng zijn gebeurd en meestal beperkt tot een deel van de vallei, vormt het bufferen van deze gebieden een specifieke uitdaging (o.a. via natuurinclusieve landbouw). Dit is een belangrijk aandachtspunt o.a. t.h.v. de Mombeek.			
3. BELEVINGSWAARDE			
Er zijn vier sterke verhaallijnen met een duidelijke landschappelijke component aanwezig. Het gebied kent nu al veel toerisme. Een goede aanpak en spreiding in plaats en tijd is een belangrijk aandachtspunt.			
4. GEBIEDSCOALITIE			
Er is een uitgebreide en evenwichtige coalitie actief in het gebied. De gemeenten werken al meerdere jaren structureel samen. De intergemeentelijke GECORO is een prima initiatief dat kan bijdragen aan het behouden van deze hoge landschapskwaliteit			
2de JURY 1-2 december 2021	EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET-GESELECTEERD	Deze kandidatuur heeft potentieel om uit te groeien tot een Vlaams Landschapspark. De intrinsieke landschapskwaliteiten van het gebied en de solide coalitie vormen een goede basis hiervoor. De jury wenst te benadrukken dat er enkele belangrijke aandachtspunten zijn waar voldoende aandacht aan geschonken zal moeten worden in de masterplanfase. De aanpak van de toeristische druk moet zeker aan bod komen, vooral in relatie tot andere functies (bv. combinatie van toeristische recreatieve as fruitspoor met natuurverbinding). Verder zal een duidelijke ambitie met betrekking tot landbouwtransitie, ruimtelijke aspecten en de realisatie van natuurdoelen moeten getoond worden. De landschapsecologische buffering van de valleien vormt een uitdaging, wellicht liggen hier kansen voor win-wins op vlak van een landbouwtransitie richting meer natuurinclusieve landbouw. Op vlak van natuur is ontsnippering van de kleine natuurkernen belangrijk via verbinding en uitbreiding van de natuurkernen ook buiten SBZ.

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	GRENSPARK KEMPEN-BROEK	oppervlakte (ha) grensoverschrijdend ja/ nee landschappelijk erfgoed min 35 (%) open ruimte min 70 (%) natuur min 15 (%) multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	26.366,98 (Vlaamsdeel: 11.581,83 ha) ja 36% 82% 71% 38%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG			
Landschappelijk gezien is dit een zeer coherent openruimtegebied met een duidelijke afbakening en een geschikte omvang. Het vormt een grote aaneengesloten en grensoverschrijdende landschappelijke eenheid. Het gebied stemt grotendeels overeen met het traditioneel landschap van de Vlake van Bocholt. De zuidrand van de perimeter zou (op basis van cultuurhistorische en hydrologische gronden) mogelijks beter op de rand van het Kempisch plateau dan op de Zuid-Willemsvaart gelegd worden, eventueel inclusief de bovenlopen van de waterlopen.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT			
Het is een multifunctioneel landbouwlandschap met zeer hoge natuurwaarden. Het aandeel verwevenheid landbouw-natuur is hoog. Hoewel er initiatieven zijn m.b.t. natuurinclusieve landbouw wordt het gebied eveneens gekenmerkt door heel intensieve landbouw en hele scherpe grenzen tussen deze intensieve landbouw en de natuurkernen. Deze problematiek blijft wat onderbelicht in de conceptnota. Verdere concretisering van de landbouwtransitie in de richting van een meer natuurinclusieve landbouw in de bufferzone en transitiezone in afstemming met de afbakening van het biosfeergebied is nodig. Op vlak van natuurdoelstellingen zijn bijkomende inspanningen nodig om de instandhouding mogelijk te maken. Er is veel open ruimte doordat de bebouwingskernen grotendeels geconcentreerd zitten aan de steilrand. Het moerasgegeven en de complexe hydrologie geven het gebied een apart karakter. Er zijn voldoende erfgoedwaarden in het gebied aanwezig, niet alleen in de landbouwzones maar ook in de natuurkernen. Vooral in de natuurkernen lijkt erfgoed onder druk te staan, mede door het wildernis-idee. De geschiedenis van het gebied en de daaraan verbonden cultuurhistorische waarden en immaterieel erfgoed verdienen verdere uitwerking.			
3. BELEVINGSWAARDE			
Er is potentieel om een samenhangend verhaal met een duidelijke landschappelijke link te vertellen. Ook de aanwezigheid van de gemene gronden (commons) is een interessant gegeven. Het gebied heeft potentieel, maar de uitdaging ligt erin om ook voldoende aantrekkelijk te zijn voor een internationaal publiek. Dit moet zich o.m. nog vertalen in een meer kernachtige en onderscheidende USP.			
4. GEBIEDSCOALITIE			
Er is al geruime tijd een goede samenwerking in het gebied, ook in het kader van het Biosfeer-dossier. De grensoverschrijdende samenwerking bestaat al enige jaren.			
		EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET-GESELECTEERD
Zde JURY 1-2 december 2021	Deze kandidatuur heeft potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. Het gebied heeft verschillende intrinsieke landschapskwaliteiten. De jury wenst te benadrukken dat er enkele belangrijke aandachtspunten zijn waar voldoende aandacht aan geschonken zal moeten worden in de masterplanfase. Het beter uitwerken van het cultuurhistorische luik gelinkt aan het hydrologische verhaal verdient meer aandacht. Andere aandachtspunten zijn o.a. het wegwerken van de scherpe aflijning die er momenteel is tussen de intensieve landbouw en de natuurgebieden, werk maken van de realisatie van de natuurdoelstellingen, de USP verder scherp stellen en uitwerken gekoppeld aan een sterke visie en ambities, de bijhorende beleefbaarheid van het gebied vergroten en de overweging maken om de zuidelijke grens te verschuiven naar de rand van het Kempisch plateau. Er zal tenslotte ook een goede afstemming moeten zijn met het lopende biosfeer-proces, waarbij bij het bepalen van de langetermijndoelstellingen en bijhorende operationalisering voldoende moet ingezet worden op alle doelstellingen voor een Vlaams Landschapspark, gerelateerd aan een geschikte perimeter.		

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	KLEINE EN GROTE NETE	oppervlakte (ha) grensoverschrijdend ja/ nee landschappelijk erfgoed min 35 (%) open ruimte min 70 (%) natuur min 15 (%) multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	23.893,33 neen 47% 82% 37% 44%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG			
Het voorgestelde gebied bestaat uit twee relatief smalle (tot 5 km breed) langgerekte valleien, met hun hogere randen. De valleien worden in de lengte haast helemaal opgenomen. Het tussenliggende gebied wordt niet meegenomen. Door de focus op de valleien en de onmiddellijk aangrenzende heuvelruggen vormt het voorgestelde gebied met de twee Netevalleien een grillig en geen duidelijk groot aaneengesloten landschappelijk geheel. De samenhang tussen de delen stroomopwaarts en stroomafwaarts van de infrastructuurbundel E313/Albertkanaal die de valleien doorsnijdt, is beperkt. Een aantal belangrijke zijlopen lijken te ontbreken. De kandidaat gaf in de aanvullende nota en in de vragenronde al aan dat dit allicht het onderwerp kan zijn van verdere bespreking in een volgende fase. Het verruimen van de perimeter van het gebied door het opnemen van het tussengebiet wordt door de kandidaat niet wenselijk geacht gezien de beperkte ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van dat gebied. De werking op basis van valleisystemen laat toe opgaven rond water, natte natuur en recreatie op en langs het water op een integrale manier aan te pakken, elk afzonderlijk maar ook in relatie tot elkaar.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT			
Het gebied is een afwisselend en waardevol kleinschalig natuur- en landbouwlandschap, zeer multifunctioneel en met een hoog aandeel verwevenheid landbouw-natuur. Het aandeel landschappelijk erfgoed in de valleien is zeer hoog, evenals het aandeel open ruimte. Dat geldt zeker ook voor de natuurwaarden en de biodiversiteit: er zijn heel wat bijzonder waardevolle natuurgebieden gelegen langs het lint van de Kleine en de Grote Nete, met een mix van oude parels zoals De Zegge en Snekens vijvers en gebieden in ontwikkeling, zoals Graafweide-Schupleer (NI) en nieuwe natuur i.k.v. het Sigmaplan. Er zijn scherp geformuleerde ambities op vlak van natuur en landschapsherstel, men verwijst onder meer naar de realisatie van de doelstelling van de kandidatuur Nationaal Park Grote Netewoud waarvan de natuurdoelen overgenomen worden. Bij de afbakening van het gebied is gefocust op de deelgebieden in de vallei met belangrijke natuur- en landschapswaarden en veel landschapskwaliteit.			
3. BELEVINGSWAARDE			
Er zijn verschillende mogelijke invalshoeken voor een sterke USP, maar het huidige voorstel mist wat focus. De jury is van mening dat de vorm van het voorgestelde gebied en de mindere landschappelijke kwaliteiten van het tussenliggende gebied een optimale beleving bemoeilijken. Op regionale schaal is dit wellicht mogelijk, maar voor een Vlaams landschapspark met een internationale uitstraling ligt dit toch moeilijker. Het voorgestelde geheel van Kleine én Grote Nete is zeer uitgestrekt en moeilijk als één geheel beleefbaar. De expertise met landschapsbiografieën en hoe die om te zetten in een ontwikkelingsvisie is een groot pluspunt.			
4. GEBIEDSCOALITIE			
Er is reeds een goede samenwerking i.k.v. de bekkenwerking en het Strategisch Project voor de Kleine Nete. De werking in de vallei van de Grote Nete verloopt apart en is anders gestructureerd. Door de samenvoeging is er een onevenwicht in sterkte en draagkracht van de coalitie. Bovendien is de jury van mening dat door de betrokkenheid van meer dan 20 gemeentes (vaak maar voor een klein stukje van hun grondgebied) de governance sterk bemoeilijkt zal worden.			
		EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD
2de JURY 1-2 december 2021	Het gebied heeft veel natuur- en landschapskwaliteit binnen de voorgestelde perimeter, maar heeft volgens de jury door zijn vorm en omvang minder potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. De langgerekte hoefijzervorm biedt te weinig mogelijkheden voor de beleving van het gebied en om het als een samenhangend geheel internationaal op de kaart te zetten. Het opnemen van het tussengebiet lijkt niet wenselijk gezien de beperkte ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten ervan. Hoewel de natuurwaarden voldoende zijn benadrukt, worden de landschappelijke en cultuurhistorische aspecten minder in de verf gezet. De jury wenst te benadrukken dat ze veel waardering heeft voor de inspanningen die nu al geleverd worden om de landschapskwaliteit te behouden of te verhogen en hoopt (en is daar ook van overtuigd) dat dit wordt verder gezet.		

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	RIVIERPARK MAASVALLEI	oppervlakte (ha) 12.930,13 (Vlaamsdeel: 6.986,37 ha) grensoverschrijdend ja/ nee ja landschappelijk erfgoed min 35 (%) 35% open ruimte min 70 (%) 73% natuur min 15 (%) 16% multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur 29%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.		
1. OMVANG EN SAMENHANG		
Landschappelijk gezien is dit een zeer coherent gebied met een duidelijke afbakening en een eerder beperkte omvang. De samenhang tussen het fysische systeem en het grondgebruik is hier duidelijk waarneembaar. Het feit dat dit een grensoverschrijdend park is, is een meerwaarde aangezien de Maas altijd al een belangrijke rol heeft gespeeld om verschillende regio's te verbinden of juist diende als barrière. Het gebied stemt grotendeels overeen met het traditioneel landschap van de Limburgse Maas. Er dient te worden overwogen om enkele randgebieden nog bijkomend op te nemen in de perimeter (zoals het middenterras en de corridors naar het Nationaal park Hoge Kempen).		
2. LANDSCHAPSKWALITEIT		
Het landschap en zijn bewoners is sterk bepaald door het doen en laten van de rivier in het smalle overstromingsgebied langs de Maas. In geomorfologisch, bodemkundig en hydrografisch opzicht is de alluviale vlakte van de Maas een zeldzaam gegeven in Vlaanderen omdat een aantal natuurlijke processen (overstroming, erosie, geulvorming, sedimentatie etc.) er steeds vrij ongestoord konden verlopen. Het gebied wordt gekenmerkt door een grote hoeveelheid natuur en erfgoed. Samen resulteert dit in een hoge landschapskwaliteit. Er is voldoende open ruimte in dit gebied. De ambities op vlak van natuur zijn goed uitgewerkt; erfgoed blijft echter onderbelicht en staat sterk in de schaduw van de dominante natuurambities. Daarnaast dient er voldoende aandacht te gaan naar de rol van en de kansen binnen de (verbreding van de) landbouw.		
3. BELEVINGSWAARDE		
Het gebied kent nu al veel toerisme en wordt als aantrekkelijk wandel- en fietsgebied ervaren. Het snoer van Maasdorpen zort ervoor dat het gebied ruim ontsloten is. Er zijn verschillende historische verhaallijnen die nog verder ontwikkeld kunnen worden. Het internationale karakter in de nabijheid van enkele grote steden is zeker een troef. De link met het nationaal park Hoge Kempen kan wellicht nog beter uitgewerkt worden. Er zijn ruim voldoende elementen om een kernachtige en onderscheidende USP te onderbouwen.		
4. GEBIEDSCOALITIE		
Er is al lange tijd een solide coalitie in het gebied, met een goede verstandhouding ikv het Grindfonds. Ook grensoverschrijdend wordt er reeds goed samengewerkt en de wisselwerking werkt stimulerend.		
EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN GESELECTEERD / NIET-GESELECTEERD		
2de JURY 1-2 december 2021	Deze kandidatuur heeft potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. Het gebied heeft voldoende intrinsieke kwaliteit. De jury wenst te benadrukken dat er enkele belangrijke aandachtspunten zijn waar voldoende aandacht aan geschonken zal moeten worden in de masterplanfase. Het beter uitwerken van het cultuurhistorische luik inclusief de nodige aandacht voor het extractielandschap en de barrière en verbindende functie van de Maas bv. Andere aandachtspunten zijn o.a. een meer landschappelijke benadering van het klimaatadaptatieverhaal met aandacht voor o.a. erfgoed en landbouw, de link met nationaal park Hoge Kempen en de mogelijke uitbreiding van de perimeter met enkele randzones.	

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	DE MERODE	oppervlakte (ha) 26.804,70 grensoverschrijdend ja/ nee nee landschappelijk erfgoed min 35 (%) 37% open ruimte min 70 (%) 72% natuur min 15 (%) 34% multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur 42%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.		
1. OMVANG EN SAMENHANG		
Hoewel het oproepreglement voorziet dat een landschapspark kan bestaan uit een mozaïek van landschapstypes is dit voorgestelde gebied onvoldoende een duidelijk landschappelijk geheel. Het doorsnijdt vrij arbitrair de diverse traditionele landschappen. De opeenvolging van 5 verschillende landschapstypes langsheen een cultuurhistorische as vertoont te weinig ruimtelijke en landschappelijke samenhang om als één geheel te worden gezien en ervaren. De voorgestelde perimeter mist landschappelijke onderbouwing. De kandidaat wenste geen gevolg te geven aan de eerder geformuleerde opmerkingen en aanbevelingen die de jury hierover formuleerde.		
2. LANDSCHAPSKWALITEIT		
Het is een multifunctioneel landschap met een hoog aandeel verwevenheid landbouw-natuur. Het aandeel open ruimte is eerder laag. Er is veel lintbebouwing en verspreid gelegen zonevreemde bebouwing in het gebied die de kwaliteit van het landschap in grote delen van het gebied erg aantast. Er zijn heel wat erfgoedwaarden terug te vinden in het gebied, maar deze zijn zeer divers. Er is een goede aanwezigheid van Europees beschermde natuur. De kwalitatieve criteria worden behaald maar door de diversiteit aan landschapstypes in het gebied is de landschapskwaliteit van het geheel gefragmenteerd en minder uitgesproken.		
3. BELEVINGSWAARDE		
Er zijn verschillende mogelijke invalshoeken voor een sterke USP, maar het huidige voorstel focust vrij eenzijdig op recreatie en toerisme. De jury heeft begrip voor het feit dat het gebied de naam van de samenwerking wenst te behouden, maar rekening houdend met de gewenste internationale uitstraling kan dit een struikelblok zijn.		
4. GEBIEDSCOALITIE		
Er is een ruime, goed draaiende coalitie met een lange traditie die mooi werk levert.		
	EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD
2de JURY 1-2 december 2021	De landschapskwaliteit van dit gebied is volgens de jury eerder gefragmenteerd en onvoldoende groot om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. De mozaïek van landschappen vertoont te weinig samenhang om het als landschapspark internationaal op de kaart te zetten. De ingediende kandidatuur focust sterk op het toeristisch-recreatieve aspect. De jury wenst te benadrukken dat ze veel waardering heeft voor de inspanningen die nu al geleverd worden om de landschapskwaliteit te behouden of te verhogen en hoopt (en is daar ook van overtuigd) dat dit wordt verder gezet. De jury hoopt dat ook zonder de erkenning als Landschapspark ambitieuze doelstellingen mbt natuur, biodiversiteit en ruimtelijk beleid deel zullen uitmaken van de gebiedswerking van De Merode.	

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	DE VLAAMSE ARDENNEN	oppervlakte (ha) grensoverschrijdend ja/ nee landschappelijk erfgoed min 35 (%) open ruimte min 70 (%) natuur min 15 (%) multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	23.144,00 nee 39% 76% 19% 41%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG			
Met de beperking van de perimeter tot de traditionele landschappen Vlaamse Ardennen en Zwalmstreek is er gekozen voor een meer coherent gebied. De perimeter werd hierdoor veel logischer en landschappelijk onderbouwd. Dit moet in de volgende fase resulteren in een duidelijke afbakening die op voldoende engagement van de lokale besturen kan steunen. Op termijn zal er ook aandacht moeten zijn voor de zuidelijke Waalse burens van het Pays des Collines om gemeenschappelijke en regio-overschrijdende uitdagingen aan te kunnen pakken.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT			
Het gebied wordt gekenmerkt door een vrij grote gaafheid en een voldoende hoeveelheid erfgoed. Er is veel verwevenheid tussen natuur en landbouw en veel open ruimte in dit gebied. De landbouw is nog overwegend kleinschalig en draagt bij aan de kwaliteit van het landschap (en beheer ervan). Dit resulteert in een hoge landschapskwaliteit. Het is een herkenbaar en iconisch landschap dat ruim gewaardeerd wordt. De aanvullende nota verwijst expliciet naar de realisatie van de Europese Natuurdoelen, de bosuitbreidingsdoelen, het verdichten van het netwerk aan kleine landschapselementen, inzetten op natuurverbinding etc. Op vlak van landbouw blijft dit dossier eerder op vlakke: er wordt melding gemaakt van een kwaliteitslabel en nieuwe vormen van plattelands economie. Er is echter nog heel wat ruimte om meer in te zetten op natuurinclusievere bedrijfsvoering of transitie (oa. werking agrobiëbeheergroepen, biolandbouw). Het fenomeen van de urban sprawl en de lintbebouwing is een enorme uitdaging die in het kader van het masterplan zeker aan bod dient te komen.			
3. BELEVINGSWAARDE			
Het gebied wordt gewaardeerd om haar hoge aantrekkelijkheid en kent nu periodiek al veel toerisme. Er is een rijk materieel en immaterieel erfgoed en het internationale karakter van de Vlaamse wielërklassekers is een troef, maar kan nog meer in de verf worden gezet. Een goede aanpak en spreiding in ruimte van recreatie en toerisme zal een belangrijk aandachtspunt moeten zijn, net als het formuleren van een kernachtige en onderscheidende USP en een sterke visie en ambities o.a. met het oog op een internationale uitstraling.			
4. GEBIEDSCOALITIE			
Op korte tijd werden reeds verschillende partners geëngageerd om aan de start van een nieuwe coalitie mee te werken. De jury ziet veel potentieel om de verschillende partners in het gebied aan de hand van een masterplan samen te brengen. Maar er is nog werk aan de winkel om de coalitie volledig te maken en succesvol te laten werken. Zo zal het belangrijk zijn om o.a. de twee lokale besturen Brakel en Kluisbergen aan boord te krijgen. Ook met het oog op een duidelijke afbakening zullen de nodige engagementen nog moeten verkregen worden.			
		EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET-GESELECTEERD
2de JURÏ 1-2 december 2021	Deze kandidatuur heeft potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. Het gebied heeft veel intrinsieke landschapskwaliteit en kent een grote internationale bekendheid. De jury wenst wel te benadrukken dat er enkele belangrijke aandachtspunten zijn waar voldoende aandacht aan geschonken zal moeten worden in de masterplanfase. De realisatie van Vlaamse ruimtelijke en Europese natuuropgaves zullen zeker aan bod moeten komen. Op vlak van ruimtelijke beeldkwaliteit dient ingezet worden op instrumenten die de verdere verrommeling van het landschap o.a. door bebouwing en infrastructuur tegengaan. Tevens moet de USP nog scherper gesteld worden waarbij de link met de Vlaamse wielërklassekers zeker niet vergeten mag worden. De coalitie moet zeker nog verder uitgebreid en versterkt worden met cruciale lokale besturen. En op termijn zal er zeker ook aandacht moeten zijn voor goede contacten en samenwerking met de zuidelijke Waalse burens van het Pays des Collines om gemeenschappelijke en regio-overschrijdende uitdagingen aan te kunnen pakken.		

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	DE WESTHOEK	oppervlakte (ha)	61.447,81
		grensoverschrijdend ja/ nee	nee
		landschappelijk erfgoed min 35 (%)	47%
		open ruimte min 70 (%)	87%
		natuur min 15 (%)	14%
		multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	24%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG Het voorgestelde gebied is omvangrijk en omvat verschillende en zeer diverse traditionele landschappen, waarvan het dossier de onderlinge samenhang onvoldoende expliciteert. De perimeter is landschappelijk weinig onderbouwd, maar is deels bepaald door het engagement van gemeentes en de noodzaak om te voldoen aan de kwantitatieve criteria. Sommige belangrijke deelgebieden ontbreken zoals een deel van de IJzervallei. De kandidaat gaf geen gevolg aan de eerder geformuleerde aanbeveling om de kandidatuur te reduceren tot een kleinere landschappelijke eenheid met een logische, eenvoudige perimeter en een sterk USP. Het huidige voorstel omvat meerdere landschappelijke eenheden die op zich wellicht valabel waren geweest als kandidaat-landschapspark.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT Het aandeel landschappelijk erfgoed is heel hoog, evenals de hoeveelheid open ruimte. Het gebied scoort daarentegen laag voor natuurwaarde en multifunctionaliteit. Er is weinig verweving landbouw-natuur. Dit resulteert in een gebied met een variabele landschapskwaliteit. Er is weinig aandacht voor de openstaande taakstelling op het vlak van natuurbeleid. Daarnaast gaat het dossier ook nauwelijks in op de mogelijkheden en ambities met betrekking tot landbouwtransitie naar meer natuurinclusieve landbouw als antwoord op actueel belangrijke maatschappelijke vraagstukken.			
3. BELEVINGSWAARDE Het aanbod binnen het gebied ('Van de bergen naar de zee') is uiterst gevarieerd. Sommige deelgebieden hebben een groot potentieel m.b.t. belevingswaarde, andere dan weer een stuk minder. Algemeen is het gebied te groot en te gevarieerd om een duidelijk en goed beleefbaar narratief aan de bezoekers te bieden. Dit weerspiegelt zich ook in de USP, die scherpte mist.			
4. GEBIEDSCOALITIE Er is reeds lang een goede samenwerking tussen de westhoekgemeentes. De voorgestelde coalitie binnen de aangegeven begrenzing van dit grote gebied is echter nog zeer onevenwichtig en het ontbreken van belangrijke partners wijst mogelijks op een gebrek aan voldoende draagvlak. Ook landbouw ontbreekt momenteel nog in de coalitie hoewel dit een cruciale partner is. De jury is van mening dat het tot stand brengen van een solide en evenwichtige coalitie essentieel is voor de opmaak van het masterplan en operationeel plan vanaf begin 2022, maar in dit gebied binnen deze termijn moeilijk haalbaar lijkt.			
2de JURY 1-2 december 2021	EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD	
	Hoewel sommige deelgebieden een hoge landschapskwaliteit en internationaal uitstraling hebben, heeft het voorgestelde gebied als geheel volgens de jury onvoldoende potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. De voorgestelde coalitie is momenteel onvoldoende evenwichtig, met o.a. landbouw als ontbrekende maar cruciale partner. De jury wenst te benadrukken dat ze veel waardering heeft voor de inspanningen die nu al geleverd worden om de landschapskwaliteit te behouden of te verhogen en is er ook van overtuigd dat dit op een goede manier zal worden verder gezet.		

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	DE WIJERS	oppervlakte (ha) grensoverschrijdend ja/ nee landschappelijk erfgoed min 35 (%) open ruimte min 70 (%) natuur min 15 (%) multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	25.830,37 neen 27% 72% 53% 26%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG			
Het voorgestelde gebied is sterk gefragmenteerd en heeft een grillige perimeter die landschappelijk weinig onderbouwd is. Sommige bewoningskernen zijn wel opgenomen in het gebied, andere niet. Het gebied kent verschillende harde barrières zoals bewoningskernen, autosnelwegen en het Albertkanaal. De perimeter van het gebied wordt gemotiveerd vanuit de hydrologisch samenhang van de valleisystemen, maar het gebied vormt geen herkenbare landschappelijke eenheid. De Wijers vormt de kern van het gebied maar ook delen van andere traditionele landschappen zijn opgenomen zonder dat de eenheid geduid wordt.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT			
De Wijers herbergt heel wat topnatuur: de specifieke vijver- en moerasnatuur is daarbij een bijzondere troef. Op het vlak van multifunctionaliteit en verwevenheid landbouw-natuur scoort het gebied echter minder goed. Het gebied en de omgeving ervan bevat vrij veel kernen en lintbebouwing die nu eens wel en dan weer niet in de afbakening worden opgenomen. Het aandeel landschappelijk erfgoed is (te) laag. Ook het aandeel open ruimte is laag, maar voldoende. Het cultuurhistorische verhaal kan soms sterker in de verf gezet worden. Zo wordt het mijnerfgoed (mijnzetels, cités) aangehaald, maar niet expliciet betrokken in het totaalverhaal. Het gebied heeft een zeer variabele landschapskwaliteit. Het aspect landbouw is eerder summier uitgewerkt.			
3. BELEVINGSWAARDE			
Sommige gebieden hebben zeker een interessant potentieel mbt belevingswaarde (er zijn al heel wat toeristische trekkers in het gebied), maar in totaliteit is het aanbod te gevarieerd en ontbreekt de focus. Ook de vele barrières bemoeilijken een vlotte beleefbaarheid. Op regionale of nationale schaal is dit wellicht niet onoverkomelijk, maar voor een Vlaams landschapspark met een internationale uitstraling ligt dit toch moeilijker. Nochtans is er voor het kerngebied een sterke en onderscheidende USP.			
4. GEBIEDSCOALITIE			
Er is reeds een goede, solide samenwerking lopende die al veel werk verzet heeft. Ook het model van governance zit goed in elkaar, evenals het plan van aanpak om tot een masterplan te komen.			
		EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD
2de JURY 1-2 december 2021	Hoewel sommige deelgebieden een hoge natuur- en landschapskwaliteit hebben, is de kwaliteit van andere deelgebieden eerder minder groot. De spreiding van het gebied over diverse landschapstypes en de versnippering door bebouwing en infrastructuur bemoeilijken een beleving van het gebied als samenhangend geheel. De afbakening is weinig landschappelijk onderbouwd en incorporeert nu eens wel, dan weer niet de kernen binnen het gebied. Het gebied heeft om deze redenen volgens de jury minder potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. De jury wenst te benadrukken dat ze veel waardering heeft voor de inspanningen die nu al geleverd worden om de landschapskwaliteit te behouden of te verhogen en is er ook van overtuigd dat dit op een goede manier zal worden verder gezet.		

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	ZWINSTREEK	oppervlakte (ha) grensoverschrijdend ja/ nee landschappelijk erfgoed min 35 (%) open ruimte min 70 (%) natuur min 15 (%) multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	45313,84 (Vlaamsdeel: 21.649,53) ja 39% 81% 38% 35%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG			
Dit vormt landschappelijk gezien een zeer coherent gebied, met logische grenzen gebaseerd op landschappelijke gegevens. Hoewel het gebied nu al zeer omvangrijk is, vraagt de jury zich af of het betrekken van de Oudlandpolder bestudeerd kan worden. Ook het nauwer betrekken van (delen van) Brugge als onderdeel van het cultuurhistorisch samenhangend geheel en de band met de zee verdienen nader onderzoek. Het is een meerwaarde dat dit landschap grensoverschrijdend benaderd wordt.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT			
Het gebied wordt gekenmerkt door een grote aanwezigheid van gevarieerd erfgoed. Er is veel open ruimte in dit gebied. De toenemende druk vanuit toeristisch-recreatieve kant, de ruimtelijke impact van bebouwing, infrastructuur en het verblijfstoerisme en de positie van de stadsranden in de perimeter zijn belangrijke aandachtspunten. Een uitwisseling van de Vlaamse en de Nederlandse expertise terzake kan hierbij zeker inspirerend zijn. Het gebied kent een grote verwevenheid landbouw-natuur. Er zijn veel natuurwaarden aanwezig en belangrijke Natura 2000 habitattypes in het gebied, met grote opgaven op vlak van NATURA 2000, o.a. het vogelrichtlijngebied Poldercomplex. Deze kunnen volgens de aanvullende nota in de praktijk worden gebracht via de uitbouw van een grote natuurkern geënt op dit vogelrichtlijngebied (aansluitend bij het kandidaatdossier Nationaal Park Brugs Polderland), met een grote meerwaarde op het vlak van natuur- en landschapskwaliteit, multifunctionaliteit en beleving. In het kader van het masterplan dient dit verder te worden bestudeerd. Daarnaast dient er voldoende aandacht te gaan naar de rol van en de toekomstperspectieven voor de landbouw.			
3. BELEVINGSWAARDE			
Er is een sterk historisch verhaal met een duidelijke landschappelijke component. Het grensoverschrijdende gebied kent nu al veel toerisme. Een goede aanpak en spreiding in ruimte zal zeker een belangrijk aandachtspunt moeten zijn.			
4. GEBIEDSCOALITIE			
Er is een goed werkende coalitie met veel ervaring actief in het gebied. De Vlaamse en Nederlandse provincies werken al meerdere jaren structureel samen. Toch zal de governance met 3 provincies, 2 landen en talrijke gemeentes niet evident zijn en de nodige inzet vragen. Bovendien zal de coalitie nog uitgebreid moeten worden met meer natuurgerichte, landschappelijk en ruimtelijk georiënteerde actoren (o.a. de landbouwsector) zodat de diverse uitdagingen in het gebied op een evenwichtige manier aan bod kunnen komen.			
2de JURY 1-2 december 2021			
	EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET-GESELECTEERD	
	Deze kandidatuur heeft potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. Het gebied heeft veel intrinsieke landschapskwaliteit. De jury wenst te benadrukken dat er enkele belangrijke punten zijn waar voldoende aandacht aan geschonken zal moeten worden in de masterplanfase. De aanpak van de toeristische druk en de ruimtelijke uitdagingen die dit met zich mee brengt zullen zeker aan bod moeten komen. In de masterplanfase moet nader bekeken worden hoe de natuurdoelen uit de kandidatuur Nationaal Park Brugs Polderland meegenomen kunnen worden. Binnen deze natuurkern biedt zich een experimenteerruimte aan voor een transitie richting natuurinclusieve landbouw die compatibel is met de realisatie van de Europese natuurdoelen. Het project lijkt in de eerste plaats vanuit de toeristisch-recreatieve hoek benaderd te zijn. Er moet een beter evenwicht gezocht worden met andere opgaven en doelstellingen. De verdere uitbouw van de coalitie met meer landschappelijk en ruimtelijk georiënteerde actoren is noodzakelijk.		

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	Boerenlandschap Pajottenland	oppervlakte (ha) 16.629,30 grensoverschrijdend ja/ nee neen landschappelijk erfgoed min 35 (%) 41% open ruimte min 70 (%) 81% natuur min 15 (%) 11% multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur 44%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.		
1. OMVANG EN SAMENHANG		
Landschappelijk gezien is dit een vrij coherent gebied met een interessante omvang. Het vormt een aaneengesloten openruimtegebied te midden van verstedelijkte infrastructuren en ten zuidwesten van Brussel. Het voorgestelde gebied neemt een groot deel van het traditioneel landschap van het Pajottenland op, maar de perimeter doorsnijdt ook het landschappelijk geheel van de Vlaamse Ardennen op de grens met de provincie Oost-Vlaanderen. Algemeen is de voorlopige afbakening is eerder grillig, met grenzen die te weinig benaderd zijn vanuit het landschap of het fysisch systeem. De relatie en de samenhang tussen het kerngebied en een aantal eerder perifeer gelegen natuur- en boskernen (Raspaillebos, Neigembos, Markvallei, Bos Terriest e.a.) moet verder uitgeduid en uitgewerkt worden rekening houdend met de gebiedsopgaven van deze natuur- en boskernen en met oog op een integrale visie / benadering van het projectgebied.		
2. LANDSCHAPSKWALITEIT		
Het is een multifunctioneel kleinschalig landbouwlandschap met zeer veel verwevenheid landbouw-natuur. Het aandeel open ruimte is hoog door de aanwezigheid van kerndorpen, maar langs de steenwegen is het landschap erg versnipperd. Het is positief dat de kerndorpen opgenomen zijn in de perimeter. De volgende topografie zorgt voor wijde panorama's. Het aandeel natuur binnen de perimeter is zeer laag, maar kan aanvaard worden op voorwaarde dat de gebiedscoalitie ook effectief inzet op het verhogen van het aandeel natuur en bos binnen het gebied op basis van o.a. de vastgestelde Natura 2000-doelen. Het cultuurlandschap heeft heel wat (potentiële) natuurwaarde die voornamelijk vervat zit in de kleine landschapselementen (KLE). De bos- en natuurkernen binnen en aan de rand van de perimeter staan onder druk. Er is nog een grote opgave op vlak van versterking van netwerk van KLE's, natuurverbinding in het algemeen, bepaalde soortengroepen (oa. akkervogels) evenals op vlak van openstaand saldo Natura 2000 (bosuitbreiding ea). Deze elementen zijn nu nog te beperkt uitgewerkt in het dossier. Het gebied bezit voldoende erfgoedwaarden, vooral gelegen aan de rand van het gebied en heeft een sterke streekidentiteit. De dominantie van de grondgebonden landbouw is heel groot. Ondanks de vermelding van waardevolle initiatieven in de aanvullende nota, is er vrij beperkte ambitie om in te zetten op meer natuurinclusieve bedrijfsvoering of transitie (oa. werking agrobiogroepen, biolandbouw). Hier is er nog heel wat ruimte voor extra initiatief.		
3. BELEVINGSWAARDE		
Er is een sterk, historisch streekverhaal met verschillende potentiële dragers. De elementen om tot een kernachtige en onderscheidende USP te komen zijn er, maar deze mist nog scherpte. De nabijheid van Brussel kan een troef zijn, mits dit geconcretiseerd wordt. Het gebied heeft voldoende potentieel om aantrekkelijk te zijn voor een internationaal publiek.		
4. GEBIEDSCOALITIE		
Er is een ruime coalitie die nu nog bestaat uit een partnerschap van verschillende overlappende netwerken en die aaneengesmeed moet worden. Voor het voldragen engagement van de gemeenten moet het traject nog verder uitgewerkt worden. Er is een expliciet engagement van de landbouwsector, wat ook blijkt uit de titel 'Boerenlandschap Pajottenland' en de expliciete melding van een door Boerenbond opgemaakte afsprakennota Boerenbond gericht op het vrijwaren van de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande land- en tuinbouwbedrijven in relatie tot de erkenning tot landschapspark. Gezien de ambities van de landschapsparken inzake een multifunctionele open ruimte is het essentieel dat ook andere sectoren (natuur, recreatie, ...) evenwichtig worden betrokken i.f.v. een evenwichtiger formulering van de doelstellingen.		
EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN		GESELECTEERD / NIET-GESELECTEERD
2de JURY 1-2 december 2021	Het gebied heeft sterke landschapskwaliteiten en heeft het potentieel om uit te groeien tot een landschapspark. De jury wenst te benadrukken dat er nog verschillende aandachtspunten zijn waar voldoende aandacht aan geschonken zal moeten worden in de masterplanfase. Het beter uitwerken van de USP en de link met de hoofdstad is zeker een aandachtspunt. Andere aandachtspunten zijn o.a. onvoorwaardelijk werk maken van de Europese natuurdoelen in het gebied, inzetten op de natuurverbinding via valleien, verdichten van het netwerk van KLE's, inzetten op meer natuurinclusieve landbouwbedrijfsvorming, de integratie van de bosgebieden en het heroverwegen van de perimeter o.b.v. een landschapsecologische onderbouwing. Ook het consolideren van de coalitie en zorgen voor een goed evenwicht tussen de verschillende partners in de coalitie o.a. door het actiever betrekken van de natuursector, zal in de volgende fase de nodige aandacht vergen.	

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	BULSKAMPVELD	oppervlakte (ha) 10.712,67 grensoverschrijdend ja/ nee neen landschappelijk erfgoed min 35 (%) 36% open ruimte min 70 (%) 78% natuur min 15 (%) 18% multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur 37%			
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.					
1. OMVANG EN SAMENHANG					
Het momenteel voorliggende gebied is eerder beperkt en wordt doorsneden door enkele harde barrières (autosnelweg, kanaal, spoorweg). Tegelijk worden enkele nabijgelegen boscomplexen dan weer niet in het verhaal betrokken. Met het geplande uitbreidingsscenario wordt het gebied in de toekomst aanzienlijk vergroot. Het is niet echt helder hoe visievorming op masterplanniveau en uiteindelijke implementatie op schaal van het oorspronkelijke en het later uitgebreide gebied op een consistente manier kunnen gebeuren.					
2. LANDSCHAPSKWALITEIT					
Het gebied scoort goed voor multifunctionaliteit en verwevenheid landbouw-natuur. Het projectgebied omvat het bosrijkste gebied van West- en Oost-Vlaanderen, belangrijke beekvalleien alsook enkele zeer belangrijke droge en natte heide-, grasland- en moerasrelict en oude veldvijvers. Er werden al heel wat inspanningen geleverd op het vlak van landschapszorg. De gebiedscoalitie wil hier verder op inzetten door onder meer bosuitbreiding en natuurverbinding van de bestaande boskernen. Het gebied bevat voldoende landschappelijke erfgoedwaarden. Het aandeel open ruimte en natuur is voldoende. Het gebied komt deels overeen met het traditionele landschap Houtland en het veldgebied van Aalter. De jury mist een realistische toekomstvisie voor de landbouw in relatie tot de landschapskwaliteit van het gebied.					
3. BELEVINGSWAARDE					
Er is weliswaar potentieel aanwezig om een landschappelijke USP verder te ontwikkelen (zoals het ontginningsverhaal met de veldgebieden en de wastines), maar deze wordt onvoldoende in de verf gezet. De focus en een helder samenhangend verhaal ontbreken doordat op heel veel zaken tegelijk wordt ingezet. Het potentieel qua internationale uitstraling is eerder beperkt. De nabijheid van Gent en Brugge kan nog beter uitgespeeld worden.					
4. GEBIEDSCOALITIE					
Er is een goede samenwerking en een sterke coalitie in het gebied. Bepaalde lokale besturen ontbreken echter op dit moment. De sterke betrokkenheid van de landbouwsector is een belangrijk pluspunt.					
<table> <tr> <td></td><td>EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN</td><td>GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD</td></tr> </table>				EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD
	EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD			
2de JURY 1-2 december 2021	Als geheel heeft het voorgestelde gebied volgens de jury minder potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. De landschapskwaliteit van het gebied staat onder druk door de beperkte omvang van het gebied en barrières doorheen het gebied. De eerder vage plannen rond de zeer forse uitbreiding van het voorgestelde landschapspark zorgen voor onduidelijkheid in dit dossier. Op regionale of nationale schaal is dit zeker een waardevol gebied met een goede werking, maar deze kandidatuur mist momenteel een internationale uitstraling nodig voor een Vlaams landschapspark. De jury wenst te benadrukken dat ze veel waardering heeft voor de inspanningen die nu al geleverd worden om de landschapskwaliteit te behouden of te verhogen en is er ook van overtuigd dat dit op een goede manier zal worden verder gezet.				

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	GRENZELOZE GETEVALLEI	oppervlakte (ha)	11.219,04
		grensoverschrijdend ja/ nee	nee
		landschappelijk erfgoed min 35 (%)	38%
		open ruimte min 70 (%)	79%
		natuur min 15 (%)	7%
		multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	41%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG Het voorgestelde gebied omvat de riviervallei van de Gete. Algemeen ontbreekt de samenhang met de valleiranden en zijrivieren en doorsnijdt de afbakening verschillende traditionele landschappen. Door de (administratieve) provinciegrens als oostgrens te nemen, worden belangrijke landschappelijke samenhangende gehelen doorsneden. Ook de zuidelijke rand aan de gewestgrens lijkt een minder gelukkige keuze. Enkel de zuidrand van de stad Tienen wordt meegenomen in de perimeter van het landschapspark in het kader van groenblauwe dooradering. De kandidaat gaf geen gevolg aan de eerder geformuleerde aanbeveling om het gebied aan te passen tot een landschappelijk logisch geheel waarbij de kwantitatieve criteria voor Natuur zo goed mogelijk benaderd worden.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT Het gebied omvat enkele waardevolle landschappen en scoort zeer goed voor multifunctionaliteit en verwevenheid landbouw-natuur. De minimale oppervlakte Natuur wordt niet gehaald, al werd aangetoond dat er grote oppervlaktes agrarisch gebied beheerd worden als natuurreserveaat (15 % is erkend als reserveaat). Er is heel wat aandacht voor agrarische biodiversiteit, dit bewijzen oa. de SBP's akkervogels, weidevogels en grauwe en bruine kiekendief. De gebiedscoalitie experimenteert met landbouwtransitie op de valleiflanken en plateaus. Er is weinig onderscheidende of uitgesproken erfgoed- en landschapskwaliteit aanwezig. De relatie tussen de woonkernen en de stadsrand en de kern van het gebied is onduidelijk.			
3. BELEVINGSWAARDE Er is potentieel aanwezig, maar de voorgestelde USP is niet echt uniek en weinig landschappelijk. Het concept rond de smaken is wel goed gevonden, maar lijkt niet overtuigend voor internationale bezoekers. Misschien is ook een benadering als foodscape of terroir een invalshoek die nader onderzocht kan worden.			
4. GEBIEDSCOALITIE Er is een goede samenwerking in het gebied vanuit de werking van het Strategisch Project. Het is een relatief jonge coalitie met veel inzet en ambitie.			
2de JURJ 1-2 december 2021	EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET GESELECTEERD	
	Als geheel heeft het voorgestelde gebied volgens de jury minder potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. De landschapskwaliteit van het gebied is variabel, onder meer voor de minimale oppervlakte erkende natuur. De voorgestelde perimeter is onvoldoende landschappelijk onderbouwd met het oog op samenhang binnen het gebied. Op regionale of nationale schaal is dit een waardevol gebied met een sterke gebiedswerking, maar het mist het nodige internationaal potentieel. De jury wenst te benadrukken dat ze veel waardering heeft voor de inspanningen die nu al geleverd worden om de landschapskwaliteit te behouden of te verhogen en is er ook van overtuigd dat dit op een goede manier zal worden verder gezet.		

KANDIDAAT LANDSCHAPSPARK	GRENZELOOS BOCAGELANDSCHAP	oppervlakte (ha) grensoverschrijdend ja/ nee landschappelijk erfgoed min 35 (%) open ruimte min 70 (%) natuur min 15 (%) multifunctionaliteit/ verweving landbouw- natuur	27.278,46 (Vlaamsdeel: 5.059,78 ha) ja 60% 90% 34% 46%
Verslag van de jury met betrekking tot de criteria zoals vermeld in het oproepreglement, gebaseerd op de ingediende conceptnota, aanvullende nota, pitch en vragenronde.			
1. OMVANG EN SAMENHANG			
Landschappelijk gezien is dit een zeer coherent gebied met een behoorlijke omvang. De samenhang tussen het fysieke systeem en het grondgebruik is nog duidelijk waarneembaar. Dit landschap kenmerkt de drie betrokken geografische streken: de Vlaamse Voerstreek, het Waalse Land van Herve ('Pays de Herve') en het Nederlandse Heuvelland. Het is zeer positief dat 3 regio's willen samenwerken aan de realisatie van één landschapspark, maar wat opvalt is het relatieve kleine aandeel van Vlaanderen in het gehele park. Het is een gebied met veel potentieel en een grote uitstraling. Het nauwer betrekken van Maastricht verdient nader onderzoek. Ook de zuidelijke perimeter met Wallonië wordt best nog eens kritisch bekeken, vnl. met het oog op cultuurhistorische aspecten in Plombières, Kelmis en Moresnet.			
2. LANDSCHAPSKWALITEIT			
Het gebied wordt gekenmerkt door een grote gaafheid en een grote hoeveelheid aan gevarieerd erfgoed. Er is uitzonderlijk veel open ruimte in dit gebied. Het gebied kent ook een lage bevolkingsdichtheid. In dit relatief kleinschalige cultuurlandschap vinden we een grote verwevenheid landbouw-natuur en er zijn zeer veel natuurwaarden aanwezig. Dit resulteert in een zeer hoge landschapskwaliteit. Het gebied speelt bovendien een belangrijke rol in Europese natuurdoelen en connectiviteit tussen natuur in verschillende regio's. Het landschap heeft een zeer hoge natuurwaarde, zowel in de bos- als in de open landschapssfeer. Hierdoor zijn er ook zeer veel IHD-doelen aanwezig en nog te realiseren. Bovendien heeft Voeren het hoogste aantal Soortenbeschermingsprogramma's van Vlaanderen waaronder vroedmeesterpad, grauwe klauwier, hazelmuis, vliegend hert. Door de kalkrijke ondergrond zijn hier natuurtypes aanwezig die nergens anders in Vlaanderen voorkomen. Daarnaast dient er ook voldoende aandacht te gaan naar de rol van en de kansen binnen de (verbreding van de) landbouw. Deze verschillende uitdagingen moeten regio-overschrijdend aangepakt worden. Het gebied staat in Vlaanderen bekend als een bocagelandschap maar de jury stelt zich de vraag of het gebied zich internationaal wel kan meten met andere bocagelandschappen. Daarom ook de vraag een andere naam te overwegen.			
3. BELEVINGSWAARDE			
Het gebied kent nu al zeer veel toerisme en wordt gewaardeerd om haar hoge aantrekkelijkheid. Er zijn verschillende historische verhaallijnen (samen met de landschappelijke aspecten nog te vatten in een kernachtige en onderscheidende USP) en het internationale karakter in de nabijheid van enkele grote steden is zeker een troef. Een goede aanpak en spreiding in ruimte van de recreatie en toerisme zal zeker een belangrijk aandachtspunt moeten zijn, net als een onderscheidende en herkenbare naam voor het gebied.			
4. GEBIEDSCOALITIE			
Alhoewel het deelgebied in Vlaanderen het kleinste deel van deze kandidatuur is, wordt de coalitie getrokken door de gemeente Voeren en Het Regionaal Landschap. Op korte tijd werden verschillende partners geëngageerd om hieraan mee te werken. De goede samenwerking i.k.v. 3-landspark en EU-regio bieden ervaring met een (taal)grensoverschrijdende samenwerking. Ook de noodzaak om verschillende problemen regio-overschrijdend aan te pakken, draagt hier bij aan de wens voor een gezamenlijke aanpak. De jury geeft wel aan dat samenwerking met 3 regio's in de realiteit een flinke uitdaging zal zijn. Voldoende betrokkenheid en engagement is noodzakelijk om te komen tot een goed masterplan dat de actuele gewestgrensoverschrijdende uitdagingen kan aangaan.			
		EINDBEOORDELING en AANBEVELINGEN	GESELECTEERD / NIET-GESELECTEERD
2de JURY 1-2 december 2021	Deze kandidatuur heeft potentieel om uit te groeien tot een Vlaams landschapspark. Het gebied heeft zeer veel intrinsieke landschapskwaliteit. De jury wenst te benadrukken dat er enkele belangrijke aandachtspunten zijn waar voldoende aandacht aan geschonken zal moeten worden in de masterplanfase. De aanpak van de toeristische druk en de ruimtelijke uitdagingen die dit met zich mee brengt zullen zeker aan bod moeten komen. De gezamenlijke ambities en de USP zullen scherp en duidelijk geformuleerd moeten worden, wat niet evident zal zijn voor een gebied dat 3 regio's omvat. De samenwerking over de grenzen heen biedt mogelijkheden om de connectiviteit tussen gebieden te verbeteren en dus de verspreiding van soorten te bevorderen. Het behalen van de Natura2000-doelstellingen is één van de doelstellingen van het samenwerkingsverband, maar dient in het masterplan explicieter aan bod te komen m.h.o.o. de realisatie van deze doelen. Verder stelt de jury zich ook vragen bij de (financiële) gedragenheid van het Waalse engagement (o.m. rekening houdend met de gevolgen van de watersnood van deze zomer).		